

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/56/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619201890
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8619201890.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa, v spore žalobcu WCS, s.r.o., so sídlom Puškinova 1155/16, 091 01 Stropkov, IČO: 44 822 359, zastúpeného JUDr. Miroslavom Vidovencom, advokátom, so sídlom Námestie Osloboditeľov 1, 071 01 Michalovce, proti žalovaným 1/ Pozemkové spoločenstvo lesov a pasienkov obce Brusnica, so sídlom Brusnica 44, 090 31 Kolbovce, IČO: 31 305 776, a 2/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, XXX XX E., zastúpenému JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom, so sídlom Námestie SNP 538/1, 091 01 Stropkov, o uloženie povinnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov – pracovisko Svidník č. k. 2C/47/2019-122 zo dňa 23.03.2023, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch II. a IV..

II. P r i z n á v a žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté osobitným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovanému 1/, alternatívne žalovanému 2/, umožniť žalobcovi nahliadnutie a vyhotovenie kópií zápisníc zo zasadnutia výboru, zápisníc zo zasadnutia zhromaždenia, účtovných závierok, uzatvorených zmlúv s odberateľmi drevnej hmoty, vystavených faktúr spolu s knihami faktúr, potvrdení z obrátov na účtoch, vystavených ťažobných lístkov oprávňujúcich v obhospodarovaných lesoch vykonávať ťažbu drevnej hmoty, ktoré sa vzťahujú k obdobiu roka 2015 až ku dňu právoplatnosti rozsudku, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Okresný súd Svidník (s účinnosťou od 01.06.2023 Okresný súd Bardejov, pracovisko Svidník) ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Ukladá povinnosť žalovanému 1/ umožniť žalobcovi nahliadnutie a vyhotovenie kópií zápisníc zo zasadnutia výboru, zápisníc zo zasadnutia zhromaždenia, účtovných závierok, uzatvorených zmlúv s odberateľmi drevnej hmoty, vystavených faktúr spolu s knihami faktúr, potvrdení z obrátov na účtoch, vystavených ťažobných lístkov oprávňujúcich v obhospodarovaných lesoch vykonávať ťažbu drevnej hmoty, ktoré sa vzťahujú k obdobiu roka 2015, teda od 1.1.2015 až ku dňu 27.9.2021, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobu proti žalovanému 2/ zamieta.

III. Vo vzťahu k výroku I. žalobcovi priznáva proti žalovanému 1/ náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom.

IV. Vo vzťahu k výroku II. žalovanému 2/ priznáva proti žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom.“

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca, využívajúc právo člena pozemkového spoločenstva, požiadal v súlade s ustanovením § 21 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách žalovaného 1/ o poskytnutie dokladov ako sú uvedené vo výroku I. rozsudku. Aj napriek prísľubu zástupcu žalovaného 1/ v písomnej odpovedi, že fotokópie dokladov budú zaslané žalobcovi poštou na dobierku, sa tak nestalo, preto sa žalobca oprávnenne domáhal umožnenia nahliadať do dokladov a vyžiadať si ich kópie žalobou na súde. Bolo preukázané, že aj v priebehu konania sa uskutočnilo stretnutie žalobcu a v tom čase právneho zástupcu žalovaného 1/ (predsedom pozemkového spoločenstva bol vtedy A. B. C.) za účelom nahliadnutia do požadovaných dokladov. Opätovne bolo žalovaným 1/ prísľúbené žalobcovi, že kópie dokladov mu budú vyhotovené následne po uhradení nákladov. Z potvrdenia banky F. o zaplatení poplatku je zrejmé, že žalobca zaplatil zálohu za vyhotovenie kópii dokladov, žalovaný 1/ si však svoju povinnosť nesplnil.

4. Z výsluchu súčasného zástupcu žalovaného 1/ F. G. mal súd prvej inštancie preukázané, že on ako predseda spoločenstva so žalobou súhlasí a nemá problém umožniť nahliadnuť do nich žalobcovi, pokiaľ by požadované doklady mal. Doplnil, že pozemkové spoločenstvo v inom konaní podalo žalobu, aby mu bývalý predseda pozemkového spoločenstva A. B. C. tieto doklady vydal, o čom súd rozhodol neodkladným opatrením. Na základe uvedeného súd žalobe žalobcu proti žalovanému 1/ ako dôvodnej vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. rozsudku.

5. Žalobca sa po zmene žaloby domáhal, aby súd uložil povinnosť žalovaným 1/ a 2/ umožniť nahliadnutie a vyhotovenie kópií požadovaných dokladov žalobcovi s tým, že uskutočnením plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému žalovanému. Pri posudzovaní oprávnenosti žaloby žalobcu proti žalovanému 2/ súd prvej inštancie z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na jeho strane žalobu zamietol. Vychádzajúc zo zákonných ustanovení § 13 ods. 1, § 16 ods. 1 zák. č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, je jednoznačné, že v tomto spore sa nejedná o nerozlučné procesné spoločenstvo a povinnosť predložiť doklady má len pozemkové spoločenstvo a jeho výkonný a štatutárny orgán, ktorým je výbor. Žalobca sa preto mohol domáhať splnenia, príp. uloženia povinnosti len priamo od žalovaného 1/ a nie od žalovaného 2/ ako fyzickej osoby, ktorá bola predsedom výboru spoločenstva. Pravdivým bolo tvrdenie žalovaného 2/, že on nie je v žiadnom právnom vzťahu so žalobcom a nevyplyva mu zo zákona ani z nejakých iných zmluvných dokumentov povinnosť, ktorej splnenia sa žalobca v tomto konaní domáha. Žalobca mal podľa poznamenania súdu prvej inštancie využiť iné právne prostriedky, čo nakoniec aj využil, keďže na predsedu výboru, A. B. C., podal trestné oznámenie a pozemkové spoločenstvo ako žalovaný 1/ iniciovalo iné súdne konanie o vydanie požadovaných dokladov.

6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Žalobcovi, ktorý mal proti žalovanému 1/ plný úspech, súd priznal proti nemu náhradu trov konania vo výroku III. rozsudku, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanému 2/, ktorý mal proti žalobcovi plný úspech, súd priznal proti nemu náhradu trov konania vo výroku IV. rozsudku, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

7. Proti výrokom II. a IV. rozsudku podal odvolanie žalobca, argumentujúc odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. a až h) CSP. Žalobca považuje žalovaného v 2. rade za pasívne vecne legitimovaného. V čase podania žaloby bol síce predsedom výboru pozemkového spoločenstva, avšak dokumentáciou uvedenou v žalobnom návrhu disponoval vždy aj ako fyzická osoba. Napriek procesným návrhom, súd prvej inštancie opomenul umožniť výsluch žalovaného v 2. rade, čím nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rovnako tak súd nevykonal navrhnuté dôkazy zo strany žalobcu, keď navrhoval zabezpečenie dokumentácie týkajúcej sa hospodárenia aj do súdneho spisu. Po odvolaní z funkcie bol žalovaný v 2. rade povinný odovzdať všetku dokumentáciu novému výboru, pričom tak neučinil. V čase rozhodnutia mal preto súd prvej inštancie rozhodnúť o uložení povinnosti aj pre žalovaného v 2. rade, keďže jeho zákonná povinnosť trvá najneskôr do odovzdania dokumentácie novému výboru pozemkového spoločenstva. Žalobca navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zmeniť

špecifikovaným spôsobom, alternatívne, zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Žalovaný v 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že od začiatku súdneho konania namietal, že na jeho strane nie je splnená základná podmienka konania, keďže mu neprináleží pasívna vecná legitímácia. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu a ani zo zákona č. 97/2013 Z. z. nevyplýva hmotnoprávne oprávnenie žalobcu a ani hmotnoprávna povinnosť žalovaného v 2. rade. Súdu prvej inštancie preto nezostávalo nič iné, než žalobu proti žalovanému v 2. rade zamietnuť. Odvolaním napadnutý rozsudok považuje žalovaný v 2. rade za vecne správny.

9. Žalobca sa s vyjadrením žalovaného v 2. rade nestotožnil. Žalobca považuje žalovaného v 2. rade za pasívne vecne legitimovaného aj s poukazom na ust. § 415 Občianskeho zákonníka, keďže bez predloženia dokumentácie vzniká škoda prinajmenšom na majetkových právach člena a porušované sú zároveň aj ďalšie práva člena pozemkového spoločenstva.

10. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj ako „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súd viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP, dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušne právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS/78/2005).

13. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé zamietnutie žaloby zo strany súdu prvej inštancie voči žalovanému 2/, dôvodiac nedostatkom jeho pasívnej vecnej legitímácie. Žalobcom domáhaná povinnosť svedčí len žalovanému 1/ ako pozemkovému spoločenstvu, nemožno sa jej však domáhať od žalovaného v 2/ ako fyzickej osoby. Žalovaný 2/ nie je v žiadnom právnom vzťahu so žalobcom a nevyplýva mu zo zákona ani z nijakých iných zmluvných dokumentov povinnosť, ktorej splnenia sa žalobca v tomto konaní domáhal.

14. V kontexte vecnej argumentácie žalobcu proti napadnutému rozsudku sa javí v odvolacom konaní nevyhnutné posúdiť, do akej miery ovplyvňuje pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 2/ jeho faktická držba žalobcom požadovaných dokumentov. K vyriešeniu nastolenej otázky pristúpil pritom odvolací súd nasledovne.

15. Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, členovia spoločenstva, fond a správca majú právo nahliadať do dokladov týkajúcich sa hospodárenia spoločenstva a vyžiadať si ich kópie.

16. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie účastníka konania v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Účastník konania, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitímácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil (rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 214/2011).

17. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie v právnom závere o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/, reflektujúc pritom relevantnú právnu úpravu ust. § 21 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach. V konaní nie je spochybnené právo žalobcu nahliadať do dokladov týkajúcich sa hospodárenia spoločnosti a vyžiadať si ich kópie, napokon jeho žalobe bolo vyhovené. Nevyhnutne sa však žiadalo ustáliť, komu vyplýva hmotnoprávna povinnosť, ktorá korešponduje s uplatneným právom člena pozemkovej spoločnosti.

18. Už z jazykového výkladu ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach možno dospieť k záveru, že doklady, týkajúce sa spoločnosti, sú jeho vlastníctvom, nie vlastníctvom iných osôb. Rozumne sa za tohto právneho stavu vlastníctva, s ohľadom na obsiahnuté právo držby vlastnenej veci, predpokladá, že žalobcom žiadané doklady sú v držbe žalovaného 1/, vyplývajúcemu mu z tejto premisy žalobcom požadovaná povinnosť. Iným subjektom zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach obdobnú povinnosť sprístupnenia dokladov pozemkovej spoločnosti jeho členovi neukladá. Uvedenému právnomu záveru zodpovedá aj dikcia ustanovenia § 21 ods. 3 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, ktorá len pozemkovému spoločnosti priznáva oprávnenie požadovať, okrem iného, od člena pozemkovej spoločnosti, úhradu skutočných nákladov nevyhnutných na vyhotovenie kópií dokladov týkajúcich sa hospodárenia spoločnosti.

19. Ak skutkové okolnosti prípadu naznačujú, že požadované doklady pozemkovej spoločnosti má v držbe žalovaný 2/, a to aj napriek tomu, že jeho funkcia predsedu výboru zanikla, neodôvodňuje to vyhovenie žaloby žalobcu voči nemu. Odvolací súd si je vedomý úsilia žalobcu o materiálny výkon jeho práv člena pozemkovej spoločnosti, relevantná právna úprava, osobitne zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach, mu však neumožňuje domáhať sa výkonu jeho práv voči iným subjektom, než samotnému pozemkovému spoločnosti. Tvrdenia žalobcu o neoprávnenej držbe požadovaných dokladov žalovaným 2/, z ktorej žalobca vyvodzuje jeho pasívnu vecnú legitímáciu, sú nedostatočné za stavu de lege lata pre úspech v spore. Akékoľvek porušovanie vlastníckych práv pozemkovej spoločnosti je potrebné riešiť zo strany žalovaného 1/, ktorý má svoje štatutárne orgány oprávnené v mene spoločnosti domáhať sa vydania dokladov od osôb, ktoré ich majú neoprávnene v držbe. Ako z obsahu preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, po zmene vo funkcii predsedu výboru pozemkovej spoločnosti bolo začaté konanie, ktorého cieľom je vydanie predmetných dokladov pozemkovej spoločnosti od žalovaného 2/. Vo veci bolo nariadené aj neodkladné opatrenie, čo znamená, že žalobcovi nepriamo bola poskytnutá súdna ochrana v inom súdnom konaní.

20. Žalobca nemôže vo vlastnom mene nahrádzať pozemkové spoločnosti, ktoré je právnickou osobou, právne oddelenou od svojich členov. Uvedené však nebránilo žalobcovi podniknúť kroky voči žalovanému 2/ v rámci ostatne dostupných prostriedkov ochrany práv a oprávnených záujmov právnickej osoby, ktorej je členom. Aj v tomto prípade napadnutý rozsudok vysvetľuje, že žalobca podal na žalovaného 2/ ako bývalého predsedu výboru pozemkovej spoločnosti trestné oznámenie. Vo veci sa bude konať a bez ohľadu na výsledok sa žalobcovi aj týmto spôsobom poskytne ochrana jeho práv člena pozemkovej spoločnosti.

21. S ohľadom na definovaný právny stav nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/ bolo v preskúmanej veci irelevantné, či žalovaný 2/ požadovanými dokladmi pozemkovej spoločnosti skutočne disponuje, a ak áno, z akých dôvodov. Z tohto dôvodu nevzhliadol odvolací súd zo strany súdu prvej inštancie porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, ak nebol vykonaný výsluch žalovaného 2/, keďže v konečnom dôsledku by výsluch obsahovo nebol spôsobilý prelomiť právnu úpravu uplatňovania práv člena pozemkovej spoločnosti a neexistenciu tomu zodpovedajúcej povinnosti na strane žalovaného 2/. Ako už bolo vyslovené v predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto rozsudku, riešenie otázky oprávnenosti držby dokladov pozemkovej spoločnosti inou osobou spadá do kompetencie štatutárneho orgánu spoločnosti, ktorým žalobca nie je.

22. Vecne správny právny záver súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného dôvodil postupovať zo strany odvolacieho súdu vo vzťahu k výrokom II. a IV. rozsudku podľa § 387 ods. 1 CSP.

23. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný,

bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasnený skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania (Ruiz Toria c. Španielsko z 09.12.1994, séria A č. 303-A, str. 12, § 29). Ústavný súd SR vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto pre rozhodnutie vo veci samej boli bez významu.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolanie žalobcu nebolo dôvodné, v dôsledku čoho nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí žalovanému 2/ v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).